

Dernekler Kanunu

(Resmî Gazete ile yayımı : 2 . 12 . 1972 - Sayı : 14379)

No.
1630

Kabul tarihi
22 . 11 . 1972

BÖLÜM : I

Genel esaslar

Kapsamı :

MADDE 1. — Kazanç paylaşma dışında belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere en az 7 kişinin bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmeleri suretiyle kurulan dernekler bu kanun hükümlerine tabidir.

Dernek kurma hakkı :

MADDE 2. — Medenî hakları kullanma ehliyetini haiz ve 18 yaşını bitirmiş bulunan herkes önceden izin almaksızın dernek kurma hakkına sahiptir.

Ancak ;

a) 13 . 7 . 1965 gün ve 648 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 111 nci maddesinin (B) fıkrası gereğince bir siyasî partiden kesin olarak çıkarılan veya çıkarılmayıp da bir siyasî partinin kapatılmasına sebeb olan parti üyeleri, çıkarma kararının veya Anayasa Mahkemesinin kapatma kararının kendilerine yazı ile bildirilmesinden itibaren beş yıllık süre içinde ;

b) Ağır hapis cezasına veya taksirli suçlar hariç olmak üzere beş yıldan fazla hapis cezasına mahkûm olanlar ile, yüz kızartıcı suçlardan yahut bu kanunla kurulması yasaklanan dernekleri kurmak veya idare etmek suçlarından birinden kesin olarak hüküm giymiş olanlar ;

Dernek kuramazlar.

Derneklerin tüzel kişilik kazanması :

MADDE 3. — Dernekler, tüzüklerinde dernek olarak kurulma isteğini açığa vurmak ve tüzüklerini kurulduğu yerin en büyük mülkiye âmirine vermekle tüzel kişilik kazanırlar.

Kurulması yasak dernekler :

MADDE 4. — a) Türk Devletinin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü bozmak,

b) Dil, ırk, sınıf, din ve mezhep ayırımına dayanarak nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyeti ortadan kaldırmak,

c) İnsan hak ve hürriyetlerini ortadan kaldırmak,

e) Kanunlara, kamu düzeni veya genel ahlâka aykırı faaliyette bulunmak,

d) Bölge, ırk, sınıf, din veya mezhep esasına veya adına dayanarak herhangi bir bölgenin veya ırkın yahut sınıfın veyahut din veya mezhep sâliklerinin diğerlerine hâkim veya diğerlerinden imtiyazlı olmasını sağlamak,

e) Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmak, yahut memleket içinde müesses iktisadî veya sosyal temel nizamlardan herhangi birini devirmek veya Devlet siyasî ve hukukî nizamlarını topyekûn yoketmek,

f) Devletin sosyal, iktisadî veya hukukî temel düzenini, kısmen de olsa din kurallarına dayandırmak veya siyasî yahut şahsî çıkar ve nüfuz sağlamak amacı ile her ne surette olursa olsun dini veya din duygularını yahut dince kutsal sayılan şeyleri istismar etmek veya kötüye kullanmak,

g) Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 153 nci maddesinde sayılan devrim kanunlarını kaldırmak, değiştirmek veya bu kanunlarla yasaklanan hususları ihya etmek,

h) Atatürk'ün şahsiyet ve faaliyetlerini yahut hâtiyasını kötülemek veya küçük düşürmek,

1) Belli bir siyasî partiyi desteklemek veya aleyhinde çalışmak, yahut siyasî partiler arasında işbirliği sağlamak, veyahut T. B. M. M. üyeliği veya mahalli idareler veya mahalle muhtarlık yahut ihtiyar heyeti seçimlerinde bir siyasî partiyi veya adaylarından birini veya birkaçını, veyahut bağımsız bir adayı veya adayları desteklemek veya kazanmalarını önlemek, yahut bunlar arasında işbirliği sağlamak,

j) Türkiye Devletinin şahsiyetini kötülemek veya küçültmek,

k) Suç işlemek veya suç işlemeyi teşvik yahut telkin etmek,

Amacını güden veya amacı birden fazla olan derneklerin kurulması yasaktır.

Üniversite, fakülte, akademi ve bunlara bağlı enstitüler veya yüksek okullar ile sair her türlü resmî veya özel eğitim ve öğretim müesseselerinde birden fazla öğrenci derneği kurulamaz.

Bazı adları ve işaretleri kullanma yasağı :

MADDE 5. — Derneklerin :

a) Bir siyasî partinin veya sendika, sendika federasyonu veya konfederasyonun yahut bu kanunun 64 nci maddesi gereğince mahkemeye kapatılmalarına karar verilen bir dernek, federasyon veya konfederasyonun adını veya bunları telmih eden adları;

b) Komünist, anarşist, faşist, nasyonal - sosyalist veya aynı anlama gelen adları ve bunlara ait işaret, sembol veya benzerlerini;

Kullanmaları yasaktır.

Derneklerin her türlü toplantı ve faaliyetleri sırasında, dernek üyelerinin, dernekler için yukarıdaki (b) bendinde yasaklanan işaret, sembol ve benzerlerini kullanmaları yasaktır.

Uluslararası faaliyet yasağı :

MADDE 6. — Bu kanunun 10 ve 11 nci maddeleri hükümleri saklı kalmak üzere;

a) Uluslararası faaliyette bulunmak amacıyla dernek kurulamaz.

b) Türkiye'de kurulan dernekler, yurt dışında kurulmuş ulusal veya uluslararası dernek veya teşekküllere katılamaz.

c) Merkezi yurt dışında bulunan derneklerin Türkiye'de şubesi açılamaz.

BÖLÜM : II

Kuruluş

Dernek tüzükleri :

MADDE 7. — Her derneğin bir tüzüğü bulunur. Bu tüzükte aşağıda gösterilen hususların belirtilmesi şarttır :

a) Derneğin adı ve merkezi,

b) Derneğin amacı ve bu amacı gerçekleştirmek için ne surette faaliyette bulunacağı,

c) Dernek kurucularının ad ve soyadları, meslek veya sanatları, ikametgâhları ve uyrukları,

ç) Derneğe üye olma, üyelikten çıkma ve çıkarılmanın şartları ve şekilleri,

d) Dernek Genel Kurulunun kuruluş şekli, toplanma zamanı,

e) Genel Kurul görevleri, yetkileri, oy kullanma ve karar alma usul ve yeter sayıları,

- f) Yönetim ve denetleme kurullarının ne surette seçileceği, asıl ve yedek üye sayısı, görev ve yetkileri,
- g) Derneğin şubesi bulunup bulunmayacağı, bulunacak ise şubelerin nasıl kurulacağı, görev ve yetkileri ve dernek genel kurulunda şubelerin nasıl temsil edileceği,
- h) Üyelerin, yılda 1 200 lirayı geçmemek üzere verecekleri aidat miktarı,
- i) Derneğin iç denetim şekilleri,
- j) Tüzüğün ne şekilde değiştirileceği,
- k) Derneğin feshi halinde malların tasfiye şekli,
- l) Dernek organlarının teşkiline kadar dernek işlerini yürütmeye ve derneği temsile' yetkili geçici yönetim kurulu üyelerinin ad ve soyadları ve ikametgâhları.

Kuruluşu bildirme :

MADDE 8. — Her dernek kuruluşunu bir yazı ile kurulduğu yerin en büyük mülkiye âmirine bildirmeye ve bu yazıya tüzüğünden 4 adedini eklemeye ve dernek ikametgâhını belirtmeye mecburdur.

Birden çok illerde faaliyet gösterecek derneklerin tüzükleri mahallî mülkiye âmirligince bir hafta içinde İçişleri Bakanlığına gönderilir.

Tüzüklerin incelenmesi :

MADDE 9. — Bir ilde faaliyette bulunacak derneklerin tüzükleri valiliklerce, birden çok ilde faaliyet gösterecek derneklerin tüzükleri ise İçişleri Bakanlığınca incelenir.

Tüzüklerde kanuna aykırılık veya noksanlık tespit edildiği takdirde bunların giderilmesi derneklerden yazı ile istenir. Bu istemin tebliği tarihinden itibaren 30 gün içinde Kanuna aykırılıklar düzeltilmez veya noksanlıklar giderilmezse derneklerin feshine dair hükümler uygulanır.

Ancak, kanunun 4 nci maddesiyle yasaklanmış amaçlarla kurulmuş ve tüzükleri valilikçe incelenmiş dernekler ilgili valiliğin, tüzükleri İçişleri Bakanlığınca incelenen dernekler İçişleri Bakanlığının istemesi üzerine dernek merkezinin bulunduğu yer valisinin kararı ile faaliyetten alıkonulur. Bu halde keyfiyet bir hafta zarfında Cumhuriyet Savcılığına bildirilir. Faaliyetten alıkoyma kararı mahkemece aksine karar verilmeye kadar devam eder.

Tüzükte kanuna aykırılık veya noksanlık bulunmaz yahut kanuna aykırılık veya noksanlıklar 2 nci fıkrada belirtilen süre içerisinde giderilmiş bulunursa, tüzükleri inceliyen makam keyfiyeti derneğe yazı ile bildirir.

Türkiye'de kurulan derneklerin yurt dışındaki faaliyetleri :

MADDE 10. — Uluslararası beraberlik veya işbirliği yapılmasında fayda görülen hallerde :

- Uluslararası faaliyette bulunma amacını güden derneklerin kurulması;
- Mevcut derneklerin bu yönde faaliyette bulunması;
- (a) ve (b) bentlerinde sözü geçen derneklerin yurt dışında şube açması veya yurt dışındaki benzer amaçlı dernek veya teşekküllere katılması;

Bakanlar Kurulunun iznine bağlıdır.

Yurt dışındaki bir dernek veya teşekküle katılmak isteyen dernekler, bu kuruluş statüsünü İçişleri Bakanlığına vermeye mecburdurlar.

Türkiye'deki derneklerin katıldığı veya işbirliği yaptığı yabancı dernek veya teşekküllerin, kanunlarımıza veya ulusal çıkarlarımıza uymayan yahut kuruluş amaçlarıyla bağdaşmayan faaliyetlerde bulunması halinde, Türkiye'de kurulmuş derneğin bu dernek veya teşekküllerle olan ilişkilerine, İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla son verilir.

Yurt dışında kurulan derneklerin Türkiye'deki faaliyetleri :

MADDE 11. — Yurt dışında kurulan ve uluslararası beraberlik ve işbirliğini sağlamak amacını güden derneklerin :

- a) Türkiye'de şube açmalarına;
- b) 10 ncu madde uyarınca kurulmalarına veya uluslararası faaliyette bulunmalarına Bakanlar Kurulunca izin verilen dernek, federasyon veya konfederasyonlara katılmalarına yahut işbirliğinde bulunmalarına;

Yapılan işbirliği ve yürütülen müşterek faaliyetlerin faydalı olacağına kanaat getirilmesi halinde, mütekabiliyet şartıyla, Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla izin verilebilir.

Yukarıdaki fıkrada söz konusu edilen derneklerin, kanunlarımıza veya ulusal çıkarlarımıza uymayan yahut kuruluş amaçlarıyla bağdaşmayan faaliyetlerde bulunması halinde, açılmış şubelerin kapatılmasına veya verilen iznin geri alınmasına Bakanlar Kurulu yetkilidir.

İlân :

MADDE 12. — Dernek tüzüğü, 9 ncu maddenin 4 ncü fıkrası gereğince yapılan tebliğden itibaren 15 gün içinde günlük bir gazete ile yayımlanır ve 2 nüshası dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülkiye âmirine verilir.

Tüzüklerde ve dernek ikametgâhında yapılan değişiklikler de aynı usule tabidir.

İlk genel kurul toplantısı :

MADDE 13. — Dernekler tüzüklerinin gazetede yayımlandığı günden itibaren altı ay içinde ilk genel kurul toplantılarını yapmak ve organlarını teşkil etmek zorundadırlar.

Bu zorunluluğa uyulmaması halinde derneklerin feshine dair hükümler uygulanır.

Dernek kütüğü ve kayıt işlemi :

MADDE 14. — İçişleri Bakanlığında (Emniyet Genel Müdürlüğünde) ve her ilde, derneklerin kaydolunacağı (Dernekler kütüğü) tesis olunur.

Bakanlıktaki dernekler kütüğüne, bütün dernek, federasyon ve konfederasyonlar ile merkezleri yurt dışında bulunan derneklerin, Türkiye'de açılmış şubeleri kaydolunur.

İllerdeki dernekler kütüğüne merkezleri o il idarî sınırları içinde bulunan dernek, federasyon ve konfederasyonlarla, merkezi başka illerde veya yurt dışında olan derneklerin o il sınırları içinde açılan şubeleri kaydolunur.

BÖLÜM : III

Üyelik

Üye olma hakkı ve üyeliğin sona ermesi :

MADDE 15. — Dernek kurma hakkına sahip herkes derneklere üye olabilir. Ancak, öğrenci olmayanlar ile, siyasi partilerden birine kayıtlı bulunan öğrenciler öğrenci derneklerine üye olamazlar.

Yabancıların derneklere üye olabilmeleri için, Türk vatandaşlarında aranan şartlardan başka, o yabancıların Türkiye'de ikamet etme hakkına sahip bulunması da gereklidir. Fahri üyelik için ikamet şartı aranmaz.

Üyelik için yapılan müracaatları dernek yönetim kurulu en geç 30 gün içinde karara bağlar.

Öğrenci derneği üyesi iken öğrencilik sıfatı sona erenlerle, derneklere üye olma hakkını kaybedenlerin, kayıtlı buldukları derneklere üyelikleri de sona erer. Bu durumların tesbiti halinde üyelik kaydı dernek yönetim kurullarınca silinir.

Üyelerin hakları :

MADDE 16. — Hiç kimse bir derneğe üye olmaya veya dernekte üye kalmaya zorlanamaz. Her üye istifa hakkına sahiptir.

Dernek üyeleri eşit haklara sahiptir. Dernek tüzüklerine bu eşitliği kısıtlayıcı veya bazı üyelere ayrıcalık tanıyan hükümler konulamaz.

Her üyenin genel kurulda bir oy hakkı vardır.

Fahri üyelerin oy hakkı yoktur. İstedikleri takdirde aidat verebilirler.

BÖLÜM : IV

Dernek organları ve şubeleri

Dernek organları :

MADDE 17. — Her dernekte :

- a) Genel kurul,
- b) Yönetim kurulu,
- c) Denetleme kurulu; teşkili zorunludur.

Dernekler, başka organlar da kurabilirler. Ancak bu organlara genel kurul ve denetleme kurulunun görev, yetki ve sorumlulukları devredilemez.

Genel kurul toplantıları :

MADDE 18. — Genel kurul :

- a) Dernek tüzüğünde belli edilen zamanlarda olağan;
- b) Yönetim ve denetleme kurullarının gerekli gördüğü hallerde yahut dernek üyelerinden beşte birinin yazılı isteği üzerine olağanüstü toplanır.

Olağan genel kurul toplantılarının âzami iki yılda bir yapılması zorunludur.

Genel kurul toplantıya yönetim kurulunca çağırılır.

Denetleme kurulunun talebi veya dernek üyelerinin beşte birinin yazılı isteği üzerine yönetim kurulu genel kurulu bir ay içinde toplantıya çağırılmazsa, denetleme kurulu veya toplantı isteğinde bulunan üyelerden birinin müracaatı üzerine mahallî sulh hukuk hâkimi dernek üyeleri arasından üç kişilik bir heyeti, genel kurulu toplantıya çağırarak görevlendirir.

Çağrı usulü :

MADDE 19. — Yönetim kurulu, dernek tüzüğüne göre genel kurula katılma hakkı bulunan üyelerin listesini düzenler. Genel kurula katılacak üyeler, en az on gün önceden, toplantının günü, saati, yeri ve gündemi iki gazete ile ilân edilmek suretiyle toplantıya çağırılır ve keyfiyet mahallî mülkiye âmirine yazı ile bildirilir.

Toplantı geri bırakıldığı takdirde, üyeler ikinci toplantı tarihinden en az beş gün önceden, geri bırakılma sebepleriyle, toplantının günü, saati, yeri ve gündemi gazete ile ilân edilerek yeniden çağırılır ve durum mahallî mülki âmire yazı ile bildirilir.

Genel kurul toplantısının birden fazla geri bırakılması caiz değildir.

Toplantı yeri :

MADDE 20. — Genel kurul toplantıları dernek merkezinin bulunduğu yerden başka bir yerde yapılamaz.

Öğrenci dernekleri genel kurul toplantıları, resmî veya özel öğretim kurumlarında veya yurt binalarında yapılamaz.

Toplantı yeter sayısı :

MADDE 21. — Genel kurul, dernek tüzüğüne göre genel kurula katılma hakkı bulunan üyelerin yarısından bir fazlasının huzuru ile toplanır.

İlk toplantıda yetersayı sağlanamazsa ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz; ancak bu ikinci toplantıya iştirak eden üye sayısı; dernek yönetim ve denetleme kurulları üye tam sayıları toplamının iki katından aşağı olamaz.

Toplantının yapılaş usulü :

MADDE 22. — Dernek genel kurul toplantıları, ilânda belirtilen ve mahallî mülkiye âmirine bildirilen gün, saat ve mahalde yapılır.

Genel Kurula katılacak üyeler, yönetim kurulunca düzenlenen listedeki adları hizasını imza ederek, toplantı yerine girerler.

21 nci maddede belirtilen yeter sayı sağlanmışsa, durum bir tutanakla tesbit edilir. Ve toplantı yönetim kurulu başkanı veya görevlendireceği yönetim kurulu üyelerinden biri tarafından açılır.

Hükümet komiserinin toplantıya gelmemiş olması toplantının tehirini gerektirmez.

Açılışı müteakıf toplantıyı idare etmek üzere bir başkan, yeteri kadar başkanvekili ile kâtip seçilir.

Toplantının yönetimi Genel Kurul başkanına aittir. Kâtipler toplantı tutanağını düzenler ve başkanla birlikte imzalar.

Toplantı sonunda, bütün tutanak ve belgeler Yönetim Kuruluna verilir.

Toplantıda görüşülecek hususlar :

MADDE 23. — Genel kurul toplantısında yalnız gündemde yer alan maddeler görüşülür. Ancak toplantıda hazır bulunan üyelerin en az onda biri tarafından görüşülmesi istenen hususların gündeme konulması zorunludur.

Genel Kurulun görev ve yetkileri :

MADDE 24. — Aşağıda yazılı hususlar Genel Kurulca görüşülüp karara bağlanır.

- a) Dernek organlarının seçimi;
- b) Dernek tüzüğünün değiştirilmesi;
- c) Yönetim ve denetleme kurulları raporlarının görüşülmesi, yönetim kurulunun ibrası;
- ç) Yönetim kurulunca hazırlanan bütçenin görüşülüp aynen veya değiştirilerek kabulü;
- d) Derneğe lüzumlu taşınmaz malların satın alınması veya mevcut taşınmaz malların satılması hususunda yönetim kuruluna yetki verilmesi;
- e) Derneğin federasyona katılması veya ayrılması;
- f) Derneğin uluslararası faaliyette bulunması, yurt dışındaki dernek veya teşekküllere üye olarak katılması yahut ayrılması;
- g) Derneğin feshi;
- h) Mevzuatta ve dernek tüzüğünde Genel Kurulca yapılması belirtilen diğer görevlerin ifası.

Yönetim kurulu teşkili ve görevleri :

MADDE 25. — Yönetim Kurulu, 3 asıl ve 3 yedek üyeden az olmamak üzere genel kurulca seçilir.

Yönetim kurulu aşağıdaki hususları yerine getirir.

- a) Derneği temsil etmek veya bu hususta kendi üyelerinden bir veya birkaçına yetki vermek,
- b) Dernek şubelerinin açılmasına karar ve şube kurucularına yetki vermek,
- c) Derneğin gelir ve gider hesaplarına ilişkin işlemleri yapmak ve gelecek döneme ait bütçe-yi hazırlayarak genel kurula sunmak,
- ç) Dernek tüzüğüne ve mevzuatın kendisine verdiği diğer işleri yapmak ve yetkileri kullanmak.

Yönetim kurulunun yedek üyelerle tamamlanamaması :

MADDE 26. — Yönetim kurulu üye sayısı, boşalmalar sebebiyle yedeklerin de getirilmesinden sonra, üye tamsayısının yarısından aşağı düşerse, genel kurul, mevcut yönetim kurulu üyeleri veya denetleme kurulu tarafından bir ay içinde toplantıya çağırılır. Çağırının yapılmaması halinde dernek üyelerinden birinin başvurması üzerine mahalli sulh hukuk hâkimi dernek üyeleri arasından seçeceği üç kişiyi bir ay içinde genel kurulu toplamakla görevlendirir.

Denetleme kurulu teşkili ve görevleri :

MADDE 27. — Denetleme kurulu, üç asıl ve üç yedek üyeden az olmamak üzere genel kurulca seçilir.

Bu kurul, denetleme görevini, dernek tüzüğünde tesbit edilen esas ve usullere göre yapar ve sonuçları bir rapor halinde genel kurula sunar.

Organlara seçilenlerin idareye bildirilmesi :

MADDE 28. — Genel kurulca yapılan seçimi takibeden yedi gün içinde, yönetim kurulu başkanı tarafından, yönetim ve denetleme kurulları asıl ve yedek üyelerinin adı ve soyadları, meslekleri ve adresleri, dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülkiye âmirine bildirilir.

Şubelerin kuruluşu :

MADDE 29. — Dernekler, tüzüklerinde belirtilmiş olmak kaydıyla gerekli görülen yerlerde şube açabilirler.

Dernek yönetim kurulunca yetkili kılınan en az 3 kişi tarafından şubenin açılacağı yerin en büyük mülkiye âmirine yazılı müracaat yapılır.

Bu yazıda kurucuların adı, soyadı, meslek veya sanatları, ikametgâhları ve uyruklukları ile şube merkez adresinin bildirilmesi ve yazıya dernek tüzüğünden 2 örnek ile yetki belgelerinin eklenmesi şarttır.

Şube kurucularının şubenin açılacağı yerde en az 6 aydan beri ikamet etmeleri şarttır.

Şubelerin organları :

MADDE 30. — Şube organları :

- a) Genel kurul,
- b) Yönetim kurulu,
- c) Denetleme kurulu veya denetçiden ibarettir.

Bu organların görev ve yetkileri dernek tüzüğünde gösterilir.

Şubelerin tabi olacağı hükümler :

MADDE 31. — Dernek şubeleri hakkında da bu kanun hükümleri uygulanır. Ancak;

a) Şube genel kurulunun toplantısına ait ilân, gazete yerine mahallî imkân ve vasıtalarla yararlanmak suretiyle de yapılabilir.

b) Şube genel kurulları, olağan toplantılarını merkez genel kurulu toplantısından en az 15 gün önce bitirmek zorundadırlar.

BÖLÜM : V

Federasyonlar ve Konfederasyonlar

Kuruluş :

MADDE 32. — Federasyonlar, kuruluş amaçları aynı olan en az 2 derneğin, amaçlarını gerçekleştirmek üzere üye sıfatıyla bir araya gelmeleri; konfederasyonlar kuruluş amaçları aynı olan en az 2 federasyonun üye sıfatıyla bir araya gelmeleri suretiyle kurulur. Bunlar hakkında da bu kanun hükümleri uygulanır.

Dernekler federasyon, federasyonlar da konfederasyon biçiminden başka şekilde örgütlene-
mezler.

Tüzükler :

MADDE 33. — Her federasyon ve konfederasyonun bir tüzüğü bulunur.

Bu tüzükte; 7 nci maddenin (a, b, c, d, e, f, i, j, k, l) fıkralarında gösterilen hususlardan baş-
ka :

a) Kuruluşa vücut veren dernek veya federasyonların adları, merkezleri ve ikametgâhları
ile,

b) Üyelerin kuruluşa ödeyecekleri katılma paylarını belirten hükümler de bulunur.

Tüzel kişilik kazanma :

MADDE 34. — Federasyon ve konfederasyonlar tüzüklerinden dört nüshasını bir yazıya
ekli olarak mahallî mülikiye âmirine vermekle tüzel kişilik kazanırlar.

Bu yazıya, ayrıca, federasyonu teşkil eden derneklerle, konfederasyonu vücuda getiren fe-
derasyonlar genel kurullarınca, katılma hakkında alınmış olan kararların iki örneği eklenir.

Tüzüklerle, genel kurul karar örnekleri İçişleri Bakanlığına gönderilir ve bunlar üzerinde
9 ncu maddeye göre gerekli işlem yapılır.

BÖLÜM : VI

Yasak veya izne bağlı faaliyetler

Yasak faaliyetler :

MADDE 35. — I. Dernekler :

a) Tüzüklerinde gösterilen amaç dışında herhangi bir faaliyette bulunamazlar.

b) Rejim, doktrin veya ideolojileri itibariyle kanunların yasak ettiği amaç veya faaliyetleri be-
nimseyen bir Devleti, bir partiyi, bir tüzel kişiliği, topluluğu veya bu amaç ve faaliyetleri benim-
seyen ölü veya yaşayan kişileri; övmek maksadıyla toplantı ve yayın yapamazlar. Bunlar adına
yardım toplayamaz ve sair faaliyetler gösteremezler.

c) Silâhlı Kuvvetler hizmetleri ve Silâhlı Kuvvetler personelinin bütün hakları ile ilgili kanunî hükümlerin uygulanmasına veya yeni hükümler konmasına dair faaliyette bulunamazlar.

II. - a) Dernek yöneticileri derneği temsilen dernek amaçlarına uymayan toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katılamaz veya beyanda bulunamazlar ve dernek mensuplarını da bu yolda harekete teşvik edemezler.

b) Öğrenci dernekleri, her ne şekilde olursa olsun siyasi amaçlarla kurulamazlar.

Öğrenci dernekleri ancak, kuruldukları eğitim ve öğretim kurumuna kayıtlı öğrenciler tarafından, o kurumun öğrencilerinin, beden ve ruh sağlıklarının korunması, beslenme, çalışma, dinlenme ve boş zamanlarının değerlendirilmesi gibi, sosyal veya eğitim ve öğretimle ilgili ihtiyaçlarını karşılamak, öğrencileri kurum idaresi ve diğer kuruluşlar nezdinde temsil etmek amacıyla kurulabilir.

Öğrenci dernekleri hiçbir şekil ve surette siyasi veya öğrencilikle ilgisi olmayan faaliyette bulunamazlar.

Savunma ve Sivil Savunma hizmetlerine hazırlayıcı faaliyette bulunma yasağı :

MADDE 36. — Dernekler, askerliğe, savunma ve sivil savunma hizmetlerine hazırlayıcı öğretim ve eğitim faaliyetlerine girişemezler veya üyeleri için özel kıyafet veya üniforma yahut kolbağı veya benzer işaretler ihdas edemezler.

Bakanlar Kurulu birinci fıkrada yazılı faaliyetlerin tamamı veya bir kısmı ile meşgul olma iznini uygun gördüğü derneklere verebilir.

Silâh bulundurma yasağı :

MADDE 37. — Derneklerin merkez ve şubelerinde veya bunlara bağlı müessese veya eklentilerinde her nevi silâh veya patlayıcı madde yahut tecavüz veya müdafaada kullanılan her türlü kesici veya delici veya bereleyici alet veyahut yakıcı veya aşındırıcı yahut yaralayıcı ecza ve diğer her türlü zehir veya gazların bulundurulmaları yasaktır.

Ancak, avcılık ve spor derneklerinde meşguliyetlerinin gerektirdiği ve 36 ncı maddede yazılı faaliyetlerde bulunmasına izin verilmiş olan derneklerde de eğitim ve öğretim için gerekli olan silâhların sağlanması ve bulundurulmasına İçişleri Bakanlığınca izin verilebilir. İzin belgesinde silâhların cinsi, niteliği ve miktarı açıkça belirtilir.

Yabancı dernek ve kuruluşlarla temas :

MADDE 38. — Dernek, federasyon veya konfederasyonların, yabancı ülkelerdeki dernek ve kuruluşların üyelerini Türkiye'ye davet etmesi veya yabancı derneklerin davetlerine uyarak üyelerini veya temsilcilerini yurt dışına göndermesi, Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca verilecek izne bağlıdır.

Bildiri yayınlama :

MADDE 39. — Dernekler, dernek şubeleri ve derneklerin teşkil ettiği federasyon ve konfederasyonlar, yetkili organlarınca karar verilmeden bildiri, beyanname veya benzeri yayımlar yapamazlar.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen kuruluşlar adına yayımlanacak bildiri, beyanname veya benzeri yayınlarda, bu konuda alınan kararı tasvibeden üyelerin veya o kuruluşun yetkili organlarınca tayin ve tespit edilen kişi veya kişilerin adı, soyadı ve imzalarının bulunması şarttır.

Yayımlanacak bildiri, beyanname veya benzeri yayımların ve bu konuda alınan kararın bir nüshasının, yayımın ihbarı maksadiyle, alındı belgesi karşılığında mahallî Cumhuriyet Savcılığına, diğer nüshasının da aynı gün mahallî mükiye âmirliğine verilmesi zorunludur.

Birinci fıkrada sayılan kuruluşlar tarafından hazırlanan bildiri, beyanname veya benzeri yayımları yayımlayacak basın organlarının ve Türkiye Radyo - Televizyon Kurumunun yetkilileri,

Cumhuriyet Savcılığınca verilecek alındı belgesinin bir örneğini almadan, bildiri, beyanname ve benzerlerini basamaz veya yayımlayamazlar.

Yukarıdaki hükümler siyasi partiler hakkında uygulanmaz.

BÖLÜM : VII

Derneklerin denetimi

Genel denetim:

MADDE 40. — Derneklerin işlemleri, defterleri, hesapları ve faaliyetleri İçişleri Bakanlığınca veya dernek merkezi veya şubesinin bulunduğu yerin en büyük mülkiye âmiri tarafından bizzat veya görevlendireceği memurlar aracılığı ile dernek, merkez, müessese veya eklentilerinde her zaman denetlenebilir.

Bu denetleme, derneğin amacı ile ilgili bulunan bakanlık veya bakanlıklar tarafından da yapılabilir.

Denetleme sırasında görevli memurlar tarafından istenecek her türlü defter, belge ve işlemli yazıların, dernek yetkilileri tarafından gösterilmesi veya verilmesi zorunludur.

Mali denetim :

MADDE 41. — Dernek hesapları ve hesaplarla ilgili belge ve defterler, en az üç yılda bir, Maliye müfettişleri veya mahallî mülkiye âmiri tarafından görevlendirilecek memurlar tarafından denetlenir.

İdare ve kolluk kuvvetlerinin yetkisi :

MADDE 42. — Kolluk kuvvetleri derneklerin merkez ve şubelerinin yönetim yerleri, müesseseleri ve her çeşit eklentilerine mahallî mülkiye âmirinin yazılı emriyle her zaman girebilirler.

Bu şekilde girilen yerlerde :

1. Yanında veli veya vasisi olmadan 18 yaşından küçüklerin bulunduğu (yanında veli veya vasisi olsun olmasın 18 yaşından küçüklerin girmesine mahallî mülkiye âmirinin yazılı izniyle müsaade olunan yerler hariç);

2. Fuhuş yapıldığı, kumar oynandığı veya genel ahlâka aykırı harekette bulunduğu;

3. Uyuşturucu maddelerin herhangi birinin kullanıldığı;

4. Kanunların bulundurulmasını yasakladığı alet veya maddelerin bulunduğu veya kanunen suç sayılan faaliyette bulunduğu;

5. Suçlulara yataklık edildiği;

6. Mahallin en büyük mülkiye âmirinin izni olmadan alkollü içki kullanıldığı;

Tespit edilmesi halinde Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun 8 nci maddesi hükümleri uygulanır.

BÖLÜM : VIII

Dernek tüzel kişiliğinin sona ermesi

Fesih :

MADDE 43. — 1. Genel kurul kararıyla fesih;

Dernek genel kurulu, her zaman, derneğin feshine karar verebilir. Feshe karar verebilmek için tüzüğe göre, genel kurula katılma hakkına sahibolan üyelerin en az üçte ikisinin toplantıya katılması şarttır.

Bu suretle çoğunluk elde edilemezse, 2 nci defa toplanmak için 19 ncu maddeye göre üyeler çağrılır. Bu çağrı üzerine toplanacak üyeler sayısı ne olursa olsun fesih konusu görüşülebilir. Fesih hakkındaki kararlar, hazır bulunan üyelerin üçte iki çoğunluğu ile alınır.

Derneğin feshi, yönetim kurulu tarafından 5 gün içinde en büyük mülkiye âmirine yazı ile bildirilir.

2. Mahkeme kararı ile fesih;

a) 9 ncu madde gereğince yetkili mercilerce yapılan yazılı isteme rağmen, 30 gün içinde dernek tüzüğündeki noksanlıklar tamamlanmaz veya kanuna aykırılıklar giderilmezse,

b) 13 ncu maddede belirtilen süre içinde dernek genel kurulu toplanmaz veya kanunen teşkili zorunlu organlar seçilmezse,

c) Olağan genel kurul toplantısı üstüste iki defa yapılmazsa,

Dernek merkezinin bulunduğu yer mülkiye âmirinin yazılı bildirisi ve Cumhuriyet Savcılığının talebi üzerine Asliye Hukuk Mahkemesince derneğin feshine karar verilir. Bu konuda açılan dâvaların duruşmaları Cumhuriyet savcılarının huzuru ile yapılır.

İnfisah :

MADDE 44. — Dernekler aciz haline düştüğü veya yönetim kurulunun tüzük gereğince kurulmasına imkân kalmadığı yahut 21 nci maddede belirtilen yeter sayının bulunamaması sebebiyle üstüste iki olağan genel kurul toplantısının yapılamadığı hallerde infisah eder. İnfisah halinin tesbiti dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülkiye âmirinin kararıyla olur.

Kapatma veya faaliyetten alıkonulma :

MADDE 45. — Bu kanunda ve diğer kanunlarda gösterilen hallerde dernekler, federasyon veya konfederasyonlar temelli olarak ancak mahkeme kararı ile kapatılabilir.

Mahkeme, dâvanın her safhasında talep üzerine veya re'sen dernek federasyon veya konfederasyonların her türlü faaliyetlerini yasaklayabilir.

Ancak, Devletin ülkesi ve milleti ile bütünlüğünün, milli güvenliğinin, kamu düzeninin ve genel ahlâkın korunması bakımından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde dernek, federasyon veya konfederasyonlar ilgili valiliğin gerekçeli kararı ile faaliyetten alıkonulabilir. Alıkonma kararı derneklerin şubeleri için de geçerlidir. Bir derneğin yalnız şubesi için alınan faaliyetten alıkonulma kararı sadece o şube için uygulanır; şubenin bağlı bulunduğu derneği etkilemez.

Faaliyetten alıkonulan dernek, federasyon veya konfederasyonlar hakkında, bu kararı gerekli kılan hallerden dolayı derhal başlıyan soruşturma en kısa zamanda sonuçlandırılarak, mahallî Cumhuriyet Savcılığınca; dâva açıldığı takdirde, görevli mahkemeye; dâva açılmasına mahal görülmediği takdirde, mahallî asliye ceza mahkemesine intikal ettirilir. Faaliyetten alıkonma kararı, aksine karar verilmediği sürece geçerli olur. Ancak mahkeme, dernek, federasyon veya konfederasyonun kapatılmamasına karar verdiği takdirde, bu karar, hüküm tarihinde yürürlükten kalkar.

Asliye ceza mahkemesi gerekli gördüğü takdirde duruşma yapılmaksızın dosya üzerinde inceleme yaparak da karar verebilir. Faaliyetten alıkonulan dernek, federasyon ve konfederasyonların madde ve hukukî varlıklarının korunması için mahallî sulh mahkemesince kayyım tâyin edilir.

Tasfiye :

MADDE 46. — Feshedilen veya münfesh hale düşen derneklerin, mal ve paralarının tasfiyesi, dernek tüzüklerinde gösterilen esaslara göre yapılır.

Mahkemece kapatılan derneklerin bütün para ve malları hazineye intikal eder.

Tasfiye ve intikal, Hükümet Komiseri ve Maliye temsilcisinin gözetiminde yapılır. Bu işlemlere fesih, infisah ve kapatılmanın kesinleştiği tarihten itibaren başlanır.

Fesih, infisah veya kapatılmasına karar verilen derneklerin para ve mallarının tasfiye ve intikal işlemlerinin tamamlanmasını müteakip, bu derneklerin «Dernekler Kütüğü»ndeki kayıtları, faaliyetleri bir il sınırı içinde bulunanlar için mahallin en büyük Mülkiye Âmiri, birden ziyade ilde faaliyette bulunanlar için de işleri Bakanlığının onayı ile silinir.

Öğrenci dernekleri organlarında görev alma yasağı :

MADDE 47. — Ayrı öğretim müesseselerinde olsa bile iki yıl (Sömestr usulü uygulanan fakülte, akademi, enstitü veya yüksek okullarda bu müddete tekabül eden sömestr adedi kadar) sınıfta kalan veya buldukları öğretim müessesesini normal bitirme senesinden iki sene sonrasına kadar bitirmemiş olan öğrenciler, öğrenci derneklerine başkan olamaz, yönetim ve denetleme kurulları ile diğer organlarında görev alamaz, dernek adına öğrenci temsilciliğine seçilemezler.

Seçildikten sonra yukarıda belirtilen hallere düşenlerin daha önce iktisabettikleri sıfatları zail olur.

BÖLÜM : IX

Çeşitli hükümler

Kamu yararına çalışma niteliği :

MADDE 48. — Bir derneğin kamu yararına çalışan derneklerden sayılabilmesi için :

- Derneğin en az bir yıldan beri faaliyette bulunması,
- Derneğin, amaç ve bu amacı gerçekleştirmek için giriştiği faaliyet sonuçları bakımından ülke çapında yararlı olduğu hakkında kanaat vermesi şarttır.

Kamu yararına çalışma kararının verilmesi ve gerektiğinde geri alınma usulleri :

MADDE 49. — Bir derneğin kamu yararına çalışan derneklerden sayılması ilgili bakanlıkların görüşü alınarak, işleri Bakanlığının teklifi, Danıştay Genel Kurulunun kararı ve Bakanlar Kurulunun tasdikine bağlıdır.

Bu konudaki dosya işleri Bakanlığınca hazırlanır. Bunun için dernekler aşağıdaki belgeleri, işleri Bakanlığına gönderilmek üzere, dernek merkezinin bulunduğu valiliğe verirler.

- Dernek tüzüğü'nün son şekli,
- Tüzüğün ilân edildiği gazete,
- Dernek üyeleri sayısı ve üye aidatının geçmiş yıla ait yıllık tahakkuk ve tahsil miktarı,
- Derneğin şubelerinin sayısı, bulunduğu yerler ve bağlı kuruluşlarının miktar ve cinsleri,
- Derneğin kamu yararı yönünden, faaliyeti, yaptığı hizmetler ve gelecekte yapılması düşünülen işler hakkında rapor,
- Son yıla ait malî bilânço,
- Derneğin menkul ve gayrimenkul varlığının listesi,
- Kamu yararına çalışan derneklerden sayılması için dernek genel kurulunun aldığı karar.

Yukardaki fıkralar hükümlerine göre haklarında (Kamu yararına çalışan dernek) kararı alınmış bulunan dernekler, gerek olağan denetimlerde, gerek yaptırılacak özel denetimlerde, amaç ve faaliyetleri bakımından (Kamu yararına çalışan dernek olma) niteliklerini kaybettikleri tespit olunursa, kamu yararına çalışan derneklerden olduğu yolundaki karar, birinci fıkradaki usule uyularak kaldırılabilir.

Dernek gelirleri :

MADDE 50. — Derneklerin gelir kaynakları :

- a) Üye aidatı,
- b) Dernekçe tertiplenen balo, eğlence, müsamere, konser, spor müsabakası ve konferans gibi faaliyetlerden sağlanan gelirler,
- c) Dernekçe tertiplenen piyango gelirleri,
- d) Dernek mamelekinden elde edilen gelirler,
- e) Bağış ve yardımlar.

Kamu yararına çalışan dernekler dışında kalan dernekler siyasi partilerden veya onlara bağlı teşekküllerden yahut işçi veya işveren meslek teşekküllerinden her hangi bir suretle maddi yardım kabul edemezler.

Genel ve katma bütçeli dairelerle, mahallî idareler, iktisadi Devlet Teşekkülleri ile bunlara bağlı müesseseler ve sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait kuruluşlar ancak kamu yararına çalışan derneklere yardım yapabilirler.

Derneklerin dış ülkelerdeki gerçek veya tüzel kişilerden yahut diğer kuruluşlardan yardım alması İçişleri Bakanlığının izni ile olur.

Defter ve kayıtlar :

MADDE 51. — Dernekler aşağıda yazılı defterleri tutarlar :

- a) Üye kayıt defteri: Derneğe girenlerin kimlikleri, derneğe giriş tarihleri, aylık veya yıllık aidat taahhütleri bu deftere yazılır.
- b) Karar defteri: Yönetim Kurullarının kararları tarih ve sayı sırasıyla bu deftere yazılır ve kararların altı üyelerin imzası ile tasdik olunur.
- c) Gelen ve giden evrak defteri : Gelen ve gönderilen evrak tarih ve sayısı ile bu deftere kaydolunur. Gelen evrakın asılları ve giden evrakın kopyaları dosyalarında saklanır.
- ç) Gelir ve gider defteri : Dernek namına alınan bütün paraların alındıkları ve harcanan paraların da verildikleri yerler açık ve düzenli olarak bu defterde gösterilir.
- d) Bütçe, kesinhesap ve bilânço defteri.

Dernek gelirleri dip koçanlı ve sıra numaralı makbuzlarla alınır ve giderler sarf belgeleriyle yapılır.

Bu maddede sayılı defterlerin Noterden tasdikli olması şarttır.

Taşınmaz mal edinme :

MADDE 52. — Dernekler, ikametgâhları ile amaç ve faaliyetleri için gerekli olanlardan başka, taşınmaz mallara sahip olamazlar. Bağış ve vasiyet yoluyla kendilerine intikal eden taşınmaz malları dernekler İçişleri Bakanlığının belli edeceği süre içinde paraya çevirmeye mecburdurlar.

Bakanlar Kurulu, bâzı derneklere, ihtiyaçlarından fazla taşınmaz mala sahip olma yetkisi verebilir.

İzne tabi dernek adları :

MADDE 53. — Dernekler adlarında, (Türk), (Türkiye), (Millî), (Cumhuriyet) ve (Atatürk) kelimeleri ile bunların baş veya sonlarına getirilen eklerle teşkil edilecek kelimeleri Bakanlar Kurulu kararı ile kullanabilirler.

Öğrenci dernekleri, kuruldukları fakülte, akademi ve bunlara bağlı enstitüler ve yüksek okullar ile diğer yüksek okullar ve her türlü resmî ve özel eğitim öğretim müesseselerinin ismini alırlar.

Bu adlarla, her ne suretle olursa olsun başkaca dernek kurulamaz.

Dernek faaliyetlerine yasak olan yerler :

MADDE 54. — Öğrenci derneklerinin merkez ve şubeleri ile çeşitli faaliyet kollarına ait idare yerleri; üniversite, fakülte, akademi ve bunlara bağlı enstitü ve yüksek okullarla, sair her türlü resmî ve özel eğitim ve öğretim müesseseleri veya yurt binaları yahut müstemilâtında açılmaz.

Her çeşit derneklerin, kamu hizmeti yapılan yerlerle eğitim ve öğretim müesseselerinde yapacakları toplantı ve diğer faaliyetleri, müessesenin yetkili makamının muvafakati ile mülkî idare âmirinin iznine bağlıdır.

Hükümet komiserinin tâyini :

MADDE 55. — Mahallin en büyük mülkiye âmiri genel kurul toplantılarında hazır bulunmak üzere, hâlsim, savcı veya bu sınıftan sayılanlar ile adliye memurları, askerî şahıslar, emniyet ve jandarma mensupları dışından bir memuru Hükümet komiseri olarak tâyin edebilir. Komisere lüzumu halinde yeteri kadar yardımcı verilebilir.

Hükümet komiserinin görev ve yetkileri :

MADDE 56. — Hükümet komiserinin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Genel Kurul çağırısının usulüne uygun yapıp yapılmadığını incelemek,
- b) Tüzüğüne göre toplantıya katılacaklara ait liste üzerinde işaret konularak toplantıya katılanları tesbit etmek,
- c) Toplantının mevzuat, dernek tüzüğü ve gündem esaslarına uygun cereyan edip etmediğini tesbit etmek ve göreceği aykırı haller için kongre başkanlık divanını uyarmak,
- d) Toplantı güvenliğinin sağlanması ve toplantının sükûn içinde geçmesi için kolluk kuvvetlerinden her türlü yardımı istemek,
- e) Sükûn ve düzeni bozacak eylemlerin, toplantının devamını imkânsız kılacak bir şekil alması halinde toplantıyı tatil etmek ve gerekirse kolluk kuvvetlerinden zor kullanılmasını istemek,
- f) Gerektiğinde toplantının safahatını, teknik ses alma cihazları, fotoğraf ve film makineleri gibi araçlarla tespit etmek.

Kanuna veya tüzüğe aykırı hallerin yargı mercilerine intikali :

MADDE 57. — Hükümet komiseri veya mahallin en büyük mülkiye âmiri, toplantının kanuna veya dernek tüzüğüne aykırı şekilde yapıldığını tesbit ettiği takdirde durumu 24 saat içinde mahalli Cumhuriyet Savcılığına bildirir.

Hükümet komiserine verilecek ücret :

MADDE 58. — Hükümet komiserine verilecek ücretin miktarı içişleri ve Maliye Bakanlıklarınca müştereken tesbit olunur ve bu ücret içişleri Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

Özel durumlar :

MADDE 59. — Türkiye Kızılay Derneği, uluslararası anlaşmalarla tâyin edilen nitelik ve duruma göre düzenlenen ve Bakanlar Kurulunca onaylanmış olan Tüzüğüne ve özel kanunların verdiği görev ve yetkilere göre yönetilir.

Türk Hava Kurumu ve Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu, Bakanlar Kurulunca onaylanmış tüzüklerine ve kanunların verdiği görev ve yetkilere göre yönetilir.

Türk vatandaşlarının yurt dışında kurdukları dernekler :

MADDE 60. — Yurt dışında Türk vatandaşları tarafından kurulacak derneklerin tüzüklerinin tasdikli ilki nüshasının ve yönetim kurulu ile dernek üyelerinin kimliklerini gösterir bir listenin, İçişleri Bakanlığına gönderilmek üzere, derneğin bulunduğu yerdeki ve yoksa en yakındaki Türk konsolosluklarına bir ay içinde verilmesi zorunludur.

Bu dernekler, yönetim kurulunda vukubulacak değişiklikleri ve yeni girecek üyelerin kimliklerini de aynı usule göre bildirirler.

Türk vatandaşları tarafından yurt dışında bu kanunla yasaklanmış amaçlarla dernek kurulamaz ve Türk vatandaşları bu kabül derneklere üye olamazlar.

Dernekler bürosu :

MADDE 61. — Her ilde ve İçişleri Bakanlığında (Emniyet Genel Müdürlüğünde) bir dernekler bürosu kurulur.

Büronun kuruluşu, personeli, görev ve yetkileri 14 nci madde gereğince tesisi öngörülen dernek kütüklerinin şekil ve düzenleme ve kayıt usulleri İçişleri Bakanlığınca yapılacak bir yönetmelikle belli edilir.

Muhakeme usulü :

MADDE 62. — Bu kanunla ilgili olarak hukuk mahkemelerinde bakılacak dâvalar acele olarak görülür.

Bu kanun hükümlerine muhalefetten cezai takibati gerektiren hallerde meşhut suçların muhakeme usulüne dair olan kanunun 1 nci maddesinin (A) bendinde yazılı mahal dışında vukubulsa dahi, fiilleri hakkında 3005 sayılı Kanuna göre soruşturma ve takibat icra olunur.

Cumhuriyet savcıları 3005 sayılı Kanunun 3 nci maddesinin 4 nci fıkrasında yazılı müddetle bağlı kalmaksızın bütün delilleri toplayarak kamu dâvası ikame ederler.

BÖLÜM : X

Ceza hükümleri

MADDE 63. — Bu kanunun 2 nci maddesinin (a) ve (b) bentleri gereğince dernek kurma hakkına sahip olmadıkları halde dernek kuranlar bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır ve dernek kapatılır.

MADDE 64. — Bu kanunun 4 nci maddesinde kurulması yasak dernekleri kuranlar veya bu yolda yönetenler veya 35 nci maddenin I No. lu fıkrasının (b) bendine aykırı harekette bulunan dernek yöneticileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde bir yıldan üç yıla kadar hapis ve üç bin liradan beş bin liraya kadar ağır para cezası hükmolünür ve her halde derneğin kapatılmasına karar verilir.

60 nci maddenin son fıkrasına aykırı hareket edenler, Türkiye'de bulunduğu takdirde, Türk Ceza Kanununun 5 nci maddesinin (1) nci fıkrasındaki ceza hadleri nazara alınmaksızın, haklarında yukardaki fıkra yazılı ceza hükmolünür.

MADDE 65. — Kanunun 5 nci maddesinin (a) veya (b) bentlerine aykırı hareket eden dernek yöneticileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına hükmolünür ve derneğin kapatılmasına da karar verilir. 5 nci maddenin son

fıkrasına aykırı hareket eden dernek üyeleri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde altı aydan bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Kanunun 6 nci maddesine aykırı harekette bulunan derneklerin kurucu ve yöneticileri ile, 35 nci maddenin I No. lu fıkrasının (a), (c) bentlerine ve aynı maddenin II No. lu fıkrasının (a) veya (b) bentlerine aykırı faaliyette bulunan derneklerin yöneticileri altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. II No. lu fıkranın (b) bendine göre karar verilmesi halinde derneğin kapatılmasına da karar verilir.

MADDE 66. — Kanunun 12 nci maddesinde sözü edilen, ilân mecburiyetini yerine getirmiyenler veya 28 nci maddede gösterilen bildirim süresi içinde yapmayanlar hakkında, bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Genel kurul toplantılarını kanun ve tüzüklerine aykırı olarak yapan dernek yöneticileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, iki bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur. Gerektiğinde, kanun ve tüzüğe aykırı yapılan genel kurul toplantılarının iptaline de mahkemece karar verilebilir.

MADDE 67. — Kanunun 20 nci maddesine aykırı olarak dernek genel kuruluna başka bir yerde toplanan yönetim kurulu üyeleri veya yetkili kılınan diğer kurul veya şahıslarla, maddenin ikinci fıkrasında belirtilen yerlerde toplantı yapanlar veya buna müsaade edenlere üç aydan altı aya kadar hapis cezası verilir.

54 ncü maddede yasaklanan yerlerde dernek merkez veya şubelerini açan veya izinsiz faaliyet gösteren yöneticilerle, buna müsaade eden veya bu hal ve faaliyetlerden bilgisi olduğu halde keyfiyeti kanuni mercilere derhal haber vermiyen yetkililer de, yukarıdaki fıkra uyarınca cezalandırılır.

MADDE 68. — İzin almaksızın 36 nci maddeye aykırı faaliyette bulunan dernek yöneticileri altı aydan bir yıla kadar hapis ve bin liradan iki bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

MADDE 69. — Kanunun 37 nci maddesinin birinci fıkrasına aykırı harekette bulunanlar, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

MADDE 70. — Bu kanunun 38 nci maddesiyle 39 ncü maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket edenler ve 39 ncü maddenin 2, 3 ve 4 ncü fıkrasıyla 40 nci maddesinin 3 ncü fıkrası ve 52 nci maddedeki mecburiyetleri yerine getirmeyenler hakkında bir aydan altı aya kadar hapis cezası hükmolunur. Ve her halde derneğin kapatılmasına karar verilir.

MADDE 71. — Kanunun 47 nci maddesinde yasaklanan durumları bilerek iktisabedenlere veya iktisabettiğini öğrendiği halde bir hafta içinde istifa etmeyenlere 500 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezası verilir.

MADDE 72. — Kanunun 50 nci maddesine aykırı olarak dernek, federasyon veya konfederasyonlara yardım eden özel veya resmî tüzel kişi veya kuruluşlar yönetici veya yetkilileriyle yardım kabul eden dernek, federasyon veya konfederasyon yöneticileri üç aydan altı aya kadar hapis ve bin liradan iki bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Eğer yardım alınmışsa mahkemece, yapılan yardımın aynen ilgili kuruluşa iadesine, dış ülkelerden yapılmış yardımların ise Hazineye irat kaydedilmesine karar verilir.

MADDE 73. — Genel kurul veya diğer dernek organlarında yapılan seçimler, oylamalar ile oyların sayım ve dökümüne hile karıştıran veya tahrif edenler hakkında 6 aydan 3 yıla kadar hapis ve 3 000 liradan 10 000 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Derneğe ait defter veya kayıtları tutmayan yahut kontrole gelen memurlara bunları göstermiyen kimseler hakkında üç aya kadar hapis ve 500 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Her ne suretle olursa olsun, kendisine tevdi olunan derneğe ait para veya para hükmündeki evrak, senet veya sair malları kendisinin veya başkasının menfaatine olarak sarf veya istihlak veya rehmeden veya satan, saklayan, imha eden, inkâr eden veya tahrif veya tağyir eden yönetim kurulu başkan veya üyeleri veya denetçiler ile derneğin sair hizmetlileri, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde altı aydan iki yıla kadar hapis ve bin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına mahkûm olurlar. Yukarıda yazılı suçlardan dolayı kovuşturma yapılması şikâyete bağlı değildir.

MADDE 74. — Başkaca bir hüküm bulunmayan hallerde bu kanunun âmir hükümlerini yerine getirmiyen dernek yöneticileri veya dernek üyeleri ile sair kimseler hakkında, ayrıca bir ceza tâyin edilmemişse bir aydan altı aya kadar hapis cezasına hükmolunur.

BÖLÜM : XI

Son hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yayımı tarihinde mevcudolan dernekler, federasyon, birlik ve konfederasyonlar en çok altı ay içinde durumlarını bu kanun hükümlerine uydurmaya ve yeniden düzenlenecek dernek tüzüklerinden dört nüshasını, merkezlerinin bulunduğu yerin en büyük mülkiye âmirine vermeye mecburdurlar.

Bu mecburiyeti süresi içinde yerine getirmiyen dernekler infisah etmiş sayılır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Kanunun 61 nci maddesinde söz konusu edilem yönetmelik, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde hazırlanır ve dernekler büroları faaliyete geçer.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu kanunun 4 ncu maddesinin son fıkrasında anılan üniversite, fakülte, akademi ve bunlara bağlı enstitüler ve yüksek okullar ile sair her türlü resmî ve özel eğitim ve öğretim müesseselerinde kurulu ve halen faaliyet gösteren dernek, federasyon ve öğrenci birlikleri bu kanunun yayınlandığı tarihte infisah etmiş sayılırlar.

Mameleklerinin tasfiyesi, tüzüklerindeki hükümlere tabidir.

Cemiyetler Kanununa yapılan atıflar :

MADDE 75. — Diğer kanunlarda, 3512 sayılı Cemiyetler Kanunu ile ek ve tadillerine yapılmış olan atıflar işbu Dernekler Kanununa, keza diğer kanunlarda 3512 sayılı Cemiyetler Kanunu ile ek ve tadillerine madde numarası gösterilmek suretiyle yapılan atıflar bu kanunun aynı konuları düzenliyen madde veya maddelerine yapılmış sayılır.

Mesleki kuruluşlar, özel kanunlarında hüküm bulunmayan hallerde bu kanunun 35, 36, 37, 39, 42 nci maddelerine ve bunlarla ilgili müeyyidelere tabidirlir.

Kaldırılan kanunlar :

MADDE 76. — 3512 sayılı Cemiyetler Kanunu ile, bu kanunun bütün ek ve tadilleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük tarihi :

MADDE 77. — Bu kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 78. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AIT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu			Millet Meclisi		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
20	35	471	4	70	787	26	130	775
23	71	683	5	73	105,110:119	29	6	40
25	97	33:47		74	136:169		8	140:155
	98	86:112		77	281:319,319:326			
	99	121:170						
	100	186:206						
	102	235:258						
	103	275:318						
	105	346:369						
	106	386,429,430:431						
	108	437,485,486:488						
	109	495,538,540:541						
	110	557,606,608:611						

I - Gerekçeli 561 ve 561'e 1 nci ek S. Sayılı basmayazılar Millet Meclisinin 97 ve 8 nci birleşimlerine, 113 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 73 nü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Anayasa, İçişleri ve Adalet komisyonlarından kurulan Geçici; Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet ve İçişleri komisyonlarından kurulan Geçici komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/606